

2 0 2 2 - 2 0 2 3

*Oikeus Oppia-
hanke*

Tu Tu

OIKEUS OPPIA-HANKE (OKM / 647 / 2022)

- Hakemus lähetetty Opetus – ja kulttuuriministeriöön 30.3.2022. OKM: ltä haettava avustuksen määrä 341 200 e + oma rahoitus 85 300 e
- Opetus – ja kulttuuriministeriön päätös erityisavustuksen myöntämisestä 10.5.2022
- Erityisavustus 341 200 e, myönnetyn avustuksen enimmäisosuus avustettavan hankkeen toteutuneista kokonaiskustannuksista 80 % (oma rahoitusosuus 20 %)

- Myönnetyn avustuksen käyttöaika: 10.5.2022 – 31.12.2023
- Selvitys OKM:ään annettava viimeistään 31.3.2024
- 1.8.2022 päivitetty varhaiskasvatuslaki 540 / 2018 määrittää lapsen tuen kolme tasoa: yleinen, tehostettu ja erityinen tuki
- Vasu tutuksi – kirjanen huoltajille 08 / 2022, tiivistelmä valtakunnallisen vasun perusteista ja info lapsen kolmitasoisesta tuesta
- Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto 29.6.2022 § 68: vakanssit + palkkauksen perusteet
- Rekrytoinnit Kuntarekryssä ajalla 1.7 – 24.7.2022
- Hankesuunnitelma laadittu 10 / 2022 , laatijoina Anneli Säteri, varhaiskasvatusjohtaja (hankekoordinaattori 1.12.2022 lukien), Outi Kattelus, Vertikal Oy ja TuTu – tiimi
- Hankesuunnitelma ja hankekoordinaattorin tehtävänkuvaus sivistyslautakunnan esityslistalla 23.11.2022 § 155

TAUSTATIETOA

- 1.8.2022 varhaiskasvatuksen lakimuutos päivitti oppimisen tuen tienviitat samalle kielelle perusopetuksen kanssa. Varhaiskasvatuksessa annettava tuki on kolmitasoista; yleistä, tehostettua ja erityistä tukea. Yhtenäisen termistön tarkoituksena on rakentaa ehjää oppimispolkua, jossa tuki jatkuu saumattomasti ja tarjolla on oikean tasoista tukea, vaikka lapsen toimintaympäristö muuttuu
- Yhteinen ymmärrys käsitteistä vaatii keskusteluja ja on tärkeää siksi, että tuen järjestämisen periaatteissa ja vastuissa on paljon paikallisesti päätettäviä asioita. Varhaiskasvatuksen järjestäjä päättää tuen järjestämisen käytännöistä, toteuttamisesta, toimintatavoista ja arvioinnista sekä seuraa annettavan tuen vaikuttavuutta ja riittävyttä
- Varhaiskasvatuksessa lähtökohtana on, että kaikille lapsilla tarjotaan joko yleistä, tehostettua tai erityistä tukea: Yleinen tuki sisältää erilaisten kehitysrytmien, kehitysvaiheiden ja oppimiseen liittyvien haasteiden lisäksi myös lasten temperamenttien ja persoonien, kiinnostuksenkohteiden ja historioiden erilaisuuden huomioimisen. Yleinen tuki tarjoillaan osana laadukasta peruspedagogiikkaa. Tehostettu ja erityinen tuki eroavat yleisestä tuesta intensiteetiltään ja tukitoimien määrältä. Tuen tasojen välillä siirrytään joustavasti ja tuen taso arvioidaan aina tapauskohtaisesti. Tehostetusta ja erityisestä tuesta tehdään hallintopäätös (myös yleisen tuen esim. apuvälineistä)

- Tuen järjestämisen lähtökohtana on lapsen vahvuudet sekä oppimiseen, kehitykseen ja hyvinvointiin liittyvät tarpeet. Tuki rakentuu lapsen yksilöllisiin tarpeisiin vastaamisesta sekä yhteisöllisistä ja oppimisympäristöihin liittyvistä ratkaisuista
- Inklusion mukanaan tuoma kasvatuksen monipuolistaminen hyödyttää kaikkia: Onnistumiset ovat päivittäin tapahtuvaa oikea – aikaista tukea, iloa osaamisesta ja uuden oppimisesta sekä inklusiota, joka mahdollistaa kaikkien lasten osallistumisen ja osallisuuden. Inklusion mukanaan tuoma kasvatuksen monipuolistaminen hyödyttää kaikkia, ei vain tukea tarvitsevia

HANKKEEN TAVOITETILA

- työntekijöille enemmän tukea ja välineitä tuen toteuttamiseen
- arkipedagogiikan laatu on parantunut ja henkilöstön työhyvinvointi lisääntynyt
- pienryhmätoiminnan kautta lasten yksilöllinen kohtaaminen sekä tuen tarjoaminen tehostunut - lisää riittävyyden tunnetta henkilöstölle

- lasten hyvinvoinnissa on tapahtunut merkittävä muutos - tarvittava tuki yleisen, tehostetun ja erityisen tuen periaatteiden mukaisesti
- tuen oikea-aikainen tarjoaminen riittävällä laajuudella
- perhetaustoista johtuva eriarvoistuminen vähenee - syrjäytymisen ehkäisy
- lastensuojelun ja perhetyön asiakasmäärät vähenevät
- inklusion periaatteiden toteuttaminen

HANKESUUNNITELMA

TAVOITTEET:

1. Inklusiivinen tuki ja laadukas pedagogiikka lapsiryhmässä
2. Tuen kaupunkitasoinen koordinaatio ja tuen prosessit ovat suunniteltuja ja kuvattuja
3. Henkilöstön kouluttaminen ja palkkaaminen kolmitasoisen, laadukkaan ja yhdenvertaisen tuen järjestämiseksi
4. Yhdyspintatyöskentelyn kehittäminen hyvinvointialueen toimijoiden kanssa

PÄÄTEEMAT:

**Palvelu-
lupaus**

Osallisuus

**Pienryhmä-
toiminta**

TOTEUTTAMINEN

I. INKLUSIIVINEN TUKI JA LAADUKAS PEDAGOGIIKKA LAPSIRYHMÄSSÄ:

**Yleisen
tuen
tarkistus-
lista**

**Oppimisen
osa-alueet**

**Pienryhmä-
toiminta**

**Osallistavat
yksikkö-
käynnit**

**Positiivisuuden
panostaminen**

**TuTu-
lainaamo
(vakan
talousarvion
puitteissa)**

**Huoltajien
kanssa tehtävä
yhteistyö:**

- asiakaskysely, pedagogiset
kartoituslomakkeet, Oppimaa
Oy:n koulutuskokonaisuus,
videokirjaston mahdollisuudet
& tapahtumat

Joustavuus

**Lasten
tuen
työryhmä
2023**

Havainnointi

TOTEUTTAMINEN

2. TUEN KAUPUNKITASOINEN KOORDINAATIO JA TUEN PROSESSIT
OVAT SUUNNITELTUJA JA KUVATTUJA:

Hallinnollinen
johtaja ja VEO
yhteistyö-
sopimus

**MATERIAALEJA
KUVAAMAAN TUEN
PROSESSEJA,
KUTEN:**

Yleisen tuen
tarkistuslista

**Tuen
käsikirja**

VELHO
(varhaiserityis-
kasvatuksen
lastenhoitaja)
toimintamalli

Pedagoginen
kartoitus-
lomake

Tuen polku
Akaan varhais-
kasvatuksessa

**Tuen
kuvakirja**

TOTEUTTAMINEN

3. HENKILÖSTÖN KOULUTTAMINEN JA PALKKAAMINEN KOLMITASOISEN, LAADUKKAAN JA YHDENVERTAISEN TUEN JÄRJESTÄMISEKSI:

**Hankkeen
työntekijät**

**Lämmin
vuorovaikutus
varhais-
kasvatuksen
perustana,
Liisa Ahonen**

**Varhais-
kasvatuksen
videokirjasto**

**Varhais-
kasvatus-
suunnitelma
ja lapsen tuki -
koulutus,
Piia Roos**

**Nepsy- lapsi
varhais-
kasvatuksessa
5 op**

**TuTu-tiimin
tapaamiset**

**Pedapulinat
(Väkiparta,
Ruuth,
Majanmaa
ym.)**

TOTEUTTAMINEN

4. YHDYSPINTATYÖSKENTELYN KEHITTÄMINEN HYVINVOINTIALUEEN TOIMIJOIDEN KANSSA

Sidosryhmät mukana hankkeessa tiedottamista lisäämällä ja verkostoitumalla, tavoitteena yhteistyöprosessien luominen.

Nivelvaiheyhteistyö, päähuomio esiopetuksen kanssa tehtävä yhteistyö, kevät 2023

Laadunarviointi: sisäinen auditointi, Valssi - laadun kansallinen arviointijärjestelmä (kaupunkitasoinen päätös?)

Käsikirja: Tuen prosessien palvelupolun kuvaus Akaan varhaiskasvatuksessa

Nepsy - yhteistyö, neuvolatiimit

YHTEENVETONA:

Muutos merkitsee varhaiskasvatuksen hierarkiasta kohti yhteisöohjautuvaa varhaiskasvatuksen henkilöstöä. Valta on vakajoryllä, mutta vakan henkilöstö ei ajattele:

OI SUURI JOHTAJAMME – PÄÄTÄ PUOLESTAMME!

Hanke osaltaan luo yhdessä sovittuja käytänteitä, joten valta on yhdessä sovituissa käytänteissä. Vakan henkilöstö ajattelee:

OI SOVITUT KÄYTÄNTEET - OHJATKAA MEITÄ PÄÄTÖKSENTEOSSA !

Pienryhmätoiminta - Osallisuus - palvelulupaus

**Olen ystävällinen
- hymy voi
pelastaa päivän**

**Tuen ja
perehdytän
- kaikki työ on
yhteistä**

**Kuuntelen ja
kunnioitan
työtoveriani -
Loistan ja annan
toisten loistaa**

**Yhdessä tehden
työ sujuu - pyydän
ja annan apua**

**Kehitän itseäni ja
työtäni - uskallan
kokeilla uutta**

**Otan vastuun
tehtävistäni ja
työpaikkani
ilmapiiristä -
ymmärrän ja
puutun, en suutu**

PALVELULUPAUS

Hyvinvoiva kasvattaja suojelee ja edistää lapsen oikeutta hyvään ja turvalliseen lapsuuteen. Varhaiskasvatus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvosta. Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi omana itsenään sekä yhteisön jäsenenä.

OSALLISUUS:

Osallisuudella tarkoitetaan sitä, että lasten, huoltajien ja henkilöstön näkökulmia, aloitteita ja mielipiteitä arvostetaan. Osallisuuden toteutuminen vaatii osallisuutta edistävien toimenpiteiden ja rakenteiden tietoista kehittämistä.

OLETKO VALMIS:

Kuuntelemaan – tukemaan – huomioimaan lapsen mielipiteen – ottamaan lapset mukaan päätöksentekoon – jakamaan aikuisena kuuluvaa valtaa lasten kanssa ?

1 Lapset tulevat kuulluksi:

Olenko valmis kuuntelemaan lasta , työskentelenkö niin, että lapsen kuuleminen on mahdollista ? Kuuluuko lapsen kuunteleminen työyhteisösi toimintaperiaatteisiin ?

2 Lapsia tuetaan ilmaisemaan näkemyksiään:

Olenko valmis tukemaan lasta ilmaisemaan näkemyksiään? Työskentelenkö niin, että lapsen tukeminen ilmaisemaan näkemyksiään on mahdollista ?

3 Lasten mielipiteet otetaan huomioon:

Oletko valmis huomioimaan lasten mielipiteet ja mahdollistaako päätöksentekoprosessisi lasten mielipiteiden huomioimisen? Tuleeko lasten mielipiteille antaa niille kuuluva arvo työyhteisösi päätöksentekoprosessissa ?

4 Lapset otetaan mukaan päätöksentekoprosessiin:

Oletko valmis ottamaan lapset päätöksentekoprosessiin ja onko sinulla toimintatapoja, joilla voit ottaa lapset mukaan päätöksentekoprosessiin? Tuleeko lapset ottaa mukaan päätöksentekoprosessiin työyhteisösi toiminnassa ?

5 Lapset jakavat vallan ja vastuun päätöksentekoprosessissa:

Oletko valmis jakamaan sinulle aikuisena kuuluvaa valtaa lasten kanssa ? Onko teillä toimintatapoja, joilla aikuiset voivat jakaa valtaa ja vastuuta päätöksentekoprosessissa? Voivatko aikuiset ja lapset jakaa valtaa ja vastuuta työyhteisösi päätöksentekoprosessissa?

1-2-3-4-5 Harry Shier, osallisuuden tasot ja vaiheet

Pienryhmätoiminta

Akaan kaupungissa pienryhmätoiminnalla tarkoitetaan sitä, että lähtökohtaisesti kaikki toiminta toteutetaan varsinaista ryhmäkokoaa pienemmissä ryhmissä koko päivän ajan.

Mistä ryhmän lapset hyötyvät eniten?

Miten tilojen käyttö maksimoidaan?
Porrastetaanko ulkoilua oman ryhmän, naapuriryhmän tai koko yksikön kesken?

Kiinteät vai vaihtuvat pienryhmät vai molemmat?

Miten varmistetaan pitkäkestoinen vuorovaikutus pienryhmien kesken sisällä ja ulkona?

Missä tilanteessa toimitaan isossa ryhmässä?

Miten varmistamme, että lapset voivat ennakoida päivänkulkua sekä vaikuttaa toimintaan?

Miten siirtymät porrastetaan riittävän väljästi, jotta odottaminen ja ruuhkautuminen vältetään?

Palvelevatko palaverikäytännöt pienryhmäpedagogiikan suunnittelua, arviointia ja kehittämistä?

Pienryhmätoiminnan tavoitteet:

Lasten vasuista
liikkeelle lähtevä
toiminnan
suunnittelu ja
laadukas
pedagoginen
toiminta,
leikkitilojen
monipuolisuus

Syvennetty
yhteistyö
vanhempien
kanssa

Lapsen oppimista
kannattelee vahva
vuorovaikutus
aikuisen kanssa

Hiljaisempien
lasten mielipiteiden
ilmaisun
mahdollistu-
minen

Lasten toiminnan
suunnitelmallinen
havainnointi ja
dokumentointi

Yksilöllinen ja
lapsen
erityistarpeita
huomioiva
kasvatusilmapiiri

Lapsen
yksilöllinen
kohtaaminen,
hyvä
lapsituntemus

Tukiviittomien
ja kuvien käyttö

Lapsen
mahdollisuus
yksilölliseen
oppimiseen

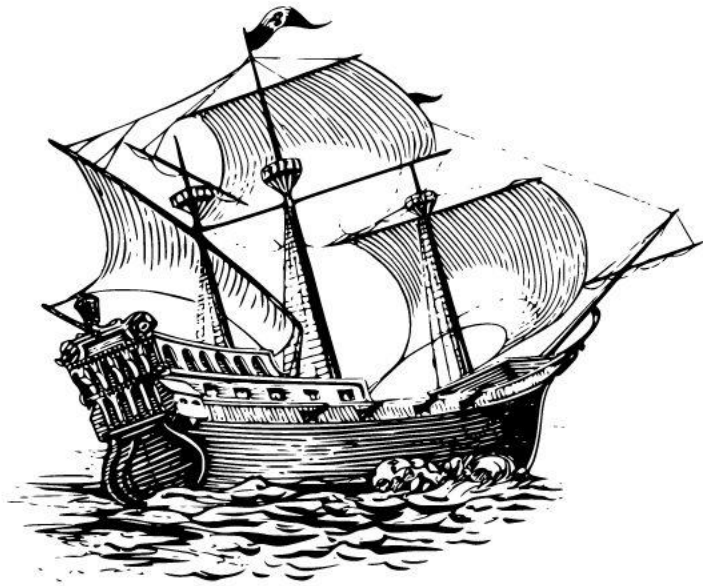
Kiireettömyys,
rauhallisuus

MITÄ HANKKEESSA ON TEHTY TÄHÄN ASTI...

- Henkilöstöresurssit päiväkoteihin
- Tavoitteelliset kotikäynnit perhepäivähoidossa ja sähköisen vasun ohjaus/ työ – syksy 2022
- Henkilöstön koulutus Nepsy- lapsi varhaiskasvatuksessa 5 op
- Videokirjasto ja pedapulinat : koko henkilöstölle mahdollistettu kouluttautuminen tavoitteena pedagogisen keskustelun lisääminen vakan arjessa ja vaikuttavuuden lisääminen, osa täydennyskoulutusvelvoitetta
- Roidusten perhe - materiaalipaketin käyttöönotto (kielen kehityksen tukemiseen ja S2 tarkoitettu materiaali)

- Hankesuunnitelma ja lomakkeet: Yleisen tuen tarkistuslista käyttöön, tuen polku Akaan varhaiskasvatuksessa – lomake ja pedagoginen kartoitus-lomake
- Veo ja TuTu – henkilön yhteistyökäytänteet: samanaikaisopettajuus (opetustehtävät ovat lasten opetusta, konsultointia, pienryhmäohjausta ja henkilöstön kanssa samanaikais – tai yhteisopettamista), lasten tukitoimien suunnittelua ja toteutusta, henkilöstön tukemiseen ja ohjaamiseen liittyvää työtä, lisäresurssina oleminen , havainnointi ja arviointi), neuvolatiimiin osallistuminen, Nepsy – valmentajien kanssa toteutettu yhteistyö ym. Parityöskentelyn mallintaminen.
- Hankekoordinaattorin yksikkökäynnit, TuTu- tapaamiset, yhteistyökumppanit (Vartako, Loimaan vaka, Urjalan vaka, Lempäälän vaka) – Velho (varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävänkuvan mallinnus- käyttöön 08 /2023 ?), hallinnollisen päiväkodin johtajan ja veon yhteistyösopimus – lomake – käyttöön 08 /2023 ?)
- Sosiaalialan kehittäminen – harjoittelu, tuloksena tuen prosessin palvelupolku Akaassa (Miia Räsänen). Suunnitteilla myös syksystä Nepsy – lasten huoltajille tarkoitetut säännönmukaiset tapaamiset – kokemusasiantuntijuus.
- Sisäinen auditointi, laadunarviointi syksy 2023

*Varustimme laivan,
ompelimme purjeet,
mutta tuulille emme
mahtaneet mitään?*